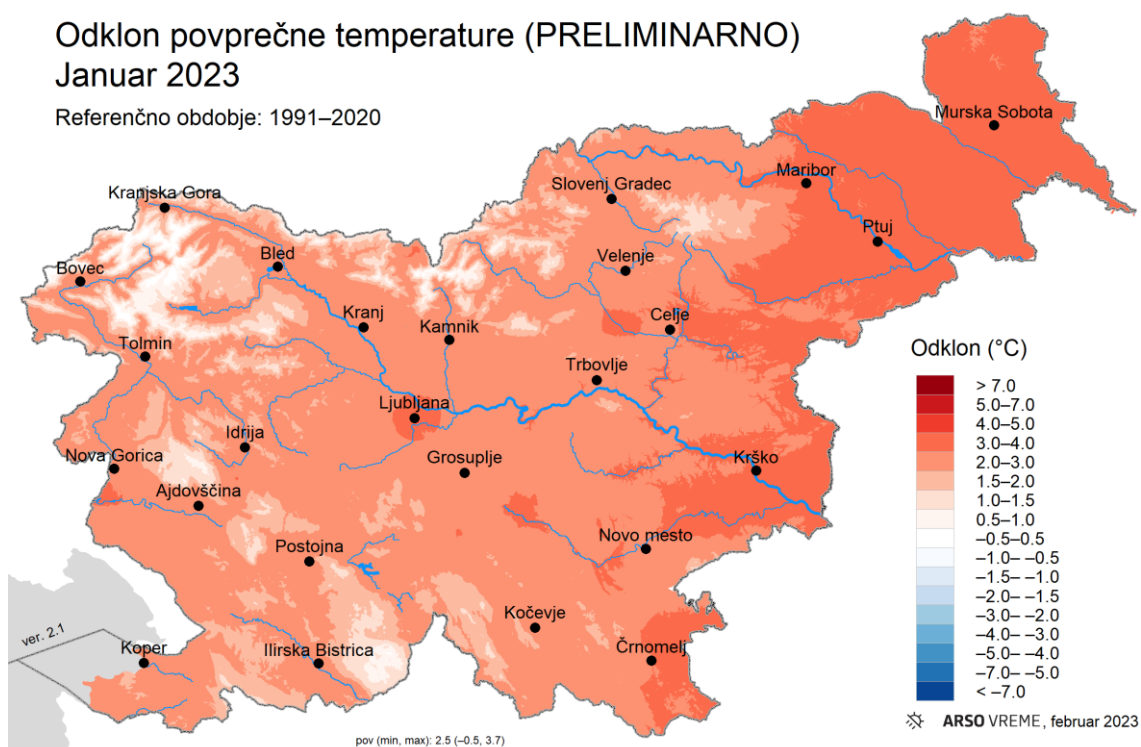

Podnebne značilnosti januarja 2023

Po delnih in še ne povsem preverjenih podatkih je bila januarska povprečna temperatura zraka na ravni celotne Slovenije nadpovprečna. Padavin je bilo na ravni Slovenije rekordno veliko, število sončnih ur pa je bilo relativno majhno.

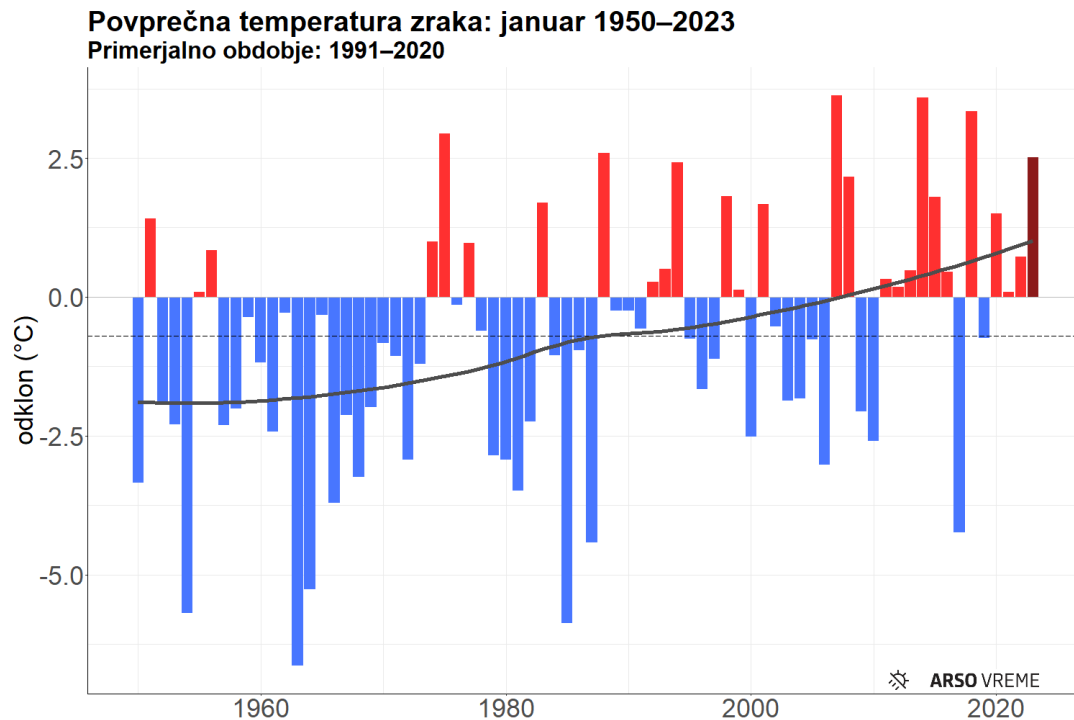
Z letošnjim letom prehajamo na novo primerjalno obdobje 1991–2020, glede na katero računamo odklone. Glede na prejšnja poročila se bodo zato odkloni spremenili. Največja sprememba je pri povprečni temperaturi, saj so januarji v povprečju v obdobju 1991–2020 za okrog 0,9 °C toplejši od tistih v obdobju 1981–2010. Pri padavinah in sončnem obsevanju je ta razlika veliko manjša, za januar znaša pri obeh okrog odstotno točko.

Odklon temperature zraka od povprečja najnovejšega primerjalnega obdobja, 1991–2020, je na državni ravni znašal 2,5 °C, kar umešča januar 2023 na 5.–7. mesto najtoplejših januarjev od leta 1950. V tem obdobju sta bila najtoplejša januarja v letih 2007 in 2014 z odklonom 3,6 °C. Odkloni najhladnejših januarjev v negativno smer so bili mnogo večji. Najhladnejši v tem obdobju so bili januarji 1963 (odklon –6,6 °C), 1985 (–5,9 °C), 1954 (–5,7 °C) in 1964 (odklon –5,3 °C). Prostorsko je imel letošnji januar največji odklon v nižinah vzhodne Slovenije (od 3 do 4 °C), nekoliko manjši je bil drugod v nižinskem in gričevnatem svetu. V visokogorju pa je bil januar zmerno hladen, z absolutnim odklonom manjšim od 1 °C. K pozitivnemu odklonu temperature je odločilno prispevala izjemno topla prva polovica meseca. Sredi meseca se je občutno ohladilo in druga polovica je bila v nižinah zmerno hladna, v gorah mrzla.

Slika 1. Odklon povprečne temperature zraka januarja 2023 od povprečja tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020

Glede na temperaturni razpon v obdobju 1991–2020 je bil januar po nižinah Primorske in deloma vzhodne Slovenije zelo toplel (nad 91. centilom), v večjem delu države toplel (med 75. in 91. centilom), v gorah pa normalno hladen (med 25. in 75. centilom). Po letu 1950 se je januarska povprečna temperatura zlagoma dvigala in je v zadnjih letih približno 3 °C višja kot v začetnem obdobju. Trend naraščanja znaša približno 0,4 °C na desetletje in je statistično značilen. Po letu 2010 sta bila le dva januarja hladnejša od povprečja obdobja 1991–2020 in kar 11 nadpovprečno toplih.

Slika 2. Odklon povprečne temperature zraka na državni ravni v januarjih 1950–2023 od povprečja tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020. Z rdečo so označeni nadpovprečno topli meseci, z modro hladnejši od povprečja. Januar 2023 je označen s temnejšo barvo. Povprečje prejšnjega primerjalnega obdobja 1981–2010 je označeno s črtkano vodoravnico.

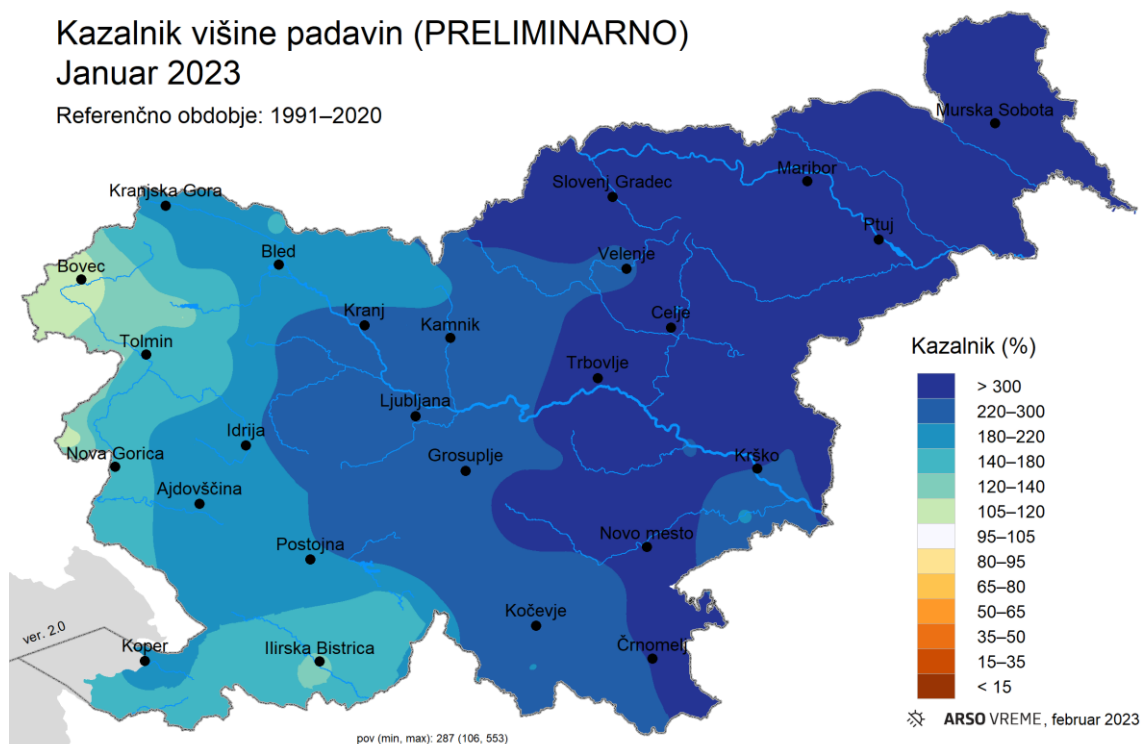
Januarska višina padavin je bila na ravni cele države izjemno nadpovprečna glede na primerjalno obdobje 1991–2020. Na državni ravni je kazalnik višine padavin znašal okrog 287 %, kar je rekordna vrednost od leta 1950. V tem obdobju sta bila podobno namočena le januarja 1979 in 2014, s kazalnikom 280 % oziroma 265 %. Najmanj namočena v tem obdobju sta bila praktično popolnoma suha januarja 1964 in 1989 s kazalnikoma padavin 0 in 2 %. Prostorsko je bil letošnji januar relativno najbolj namočen v vzhodni polovici Slovenije, kjer je kazalnik večinoma presegel vrednost 300 % in najmanj v Zgornjem Posočju in Goriških brdih s kazalnikom pod 120 %. Glede na razpon višine padavin v obdobju 1991–2020 je bil januar v večjem delu vzhodne polovice Slovenije in na širšem ljubljanskem območju izjemno namočen (nad 98. centilom), drugod v notranjosti Slovenije večinoma zelo moker (91.–98. centil). Na zahodu Slovenije je bil januar v glavnem moker (75.–91. centil), na manjših območjih ob italijanski in hrvaški meji tudi normalno namočen (25.–75. centil).

V obdobju od leta 1950 januarska višina padavin do konca 20. stoletja počasi pada, nato se trend obrne v naraščanje. V zadnjih 20 letih sicer prevladujejo mokri januarji, a so pogosti tudi podpovprečno namočeni.

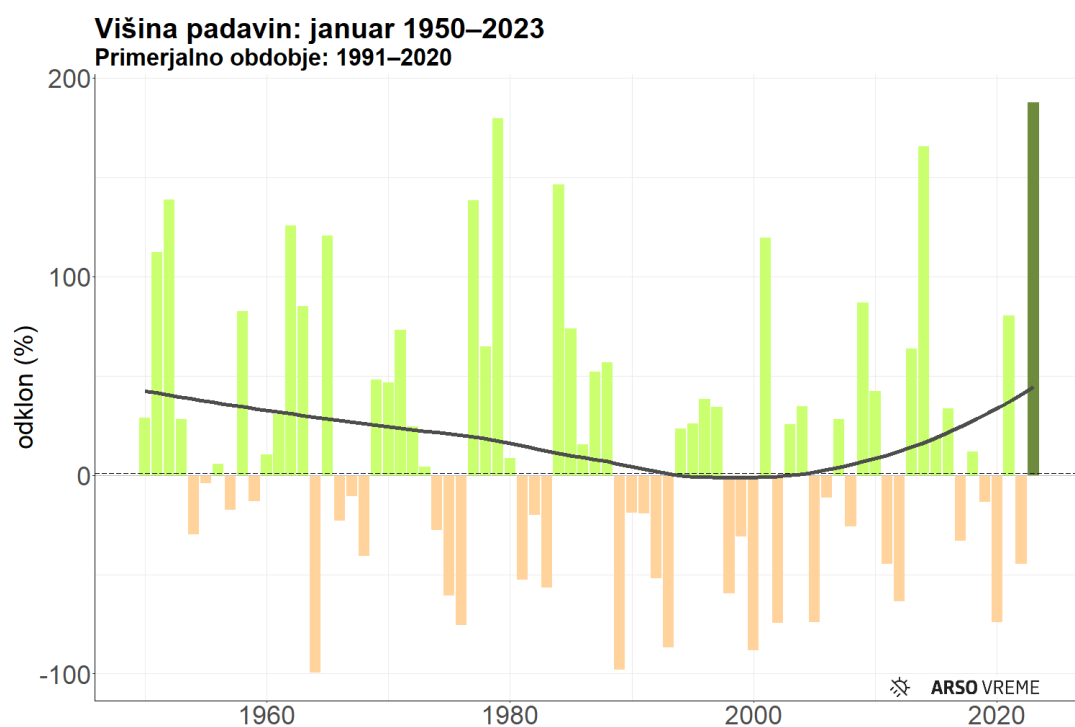
Kazalnik višine padavin (PRELIMINARNO)

Januar 2023

Referenčno obdobje: 1991–2020

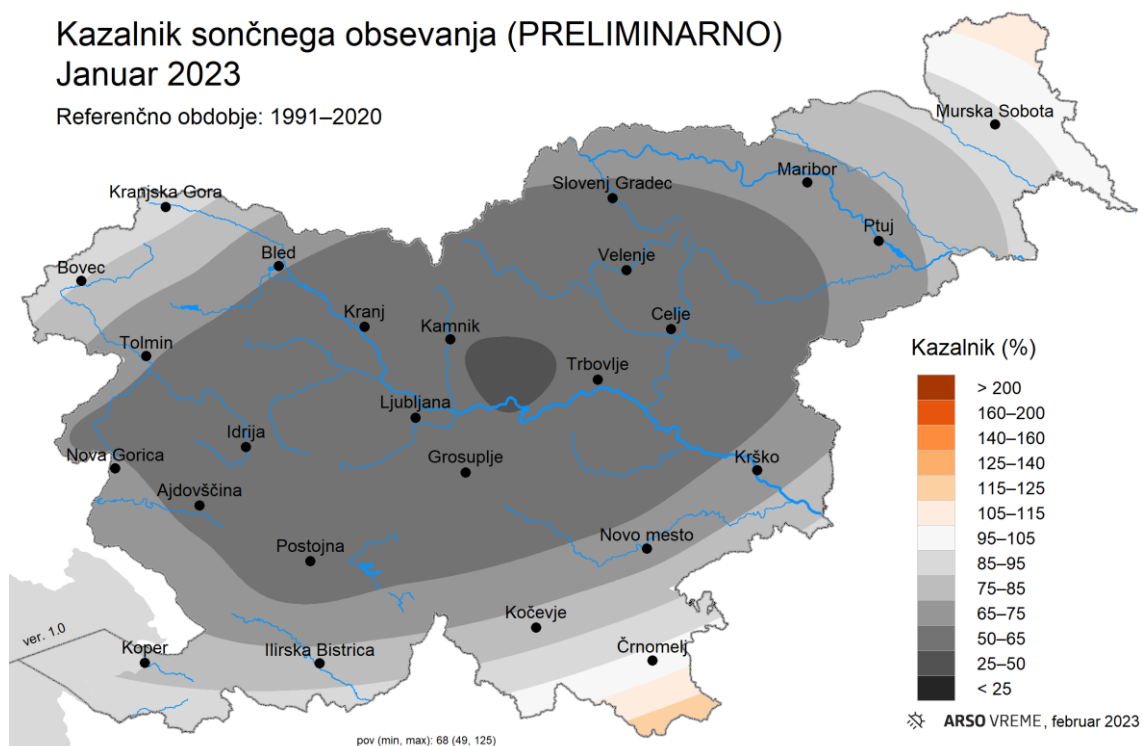
Slika 3. Kazalnik višine padavin januarja 2023 glede na povprečje tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020.

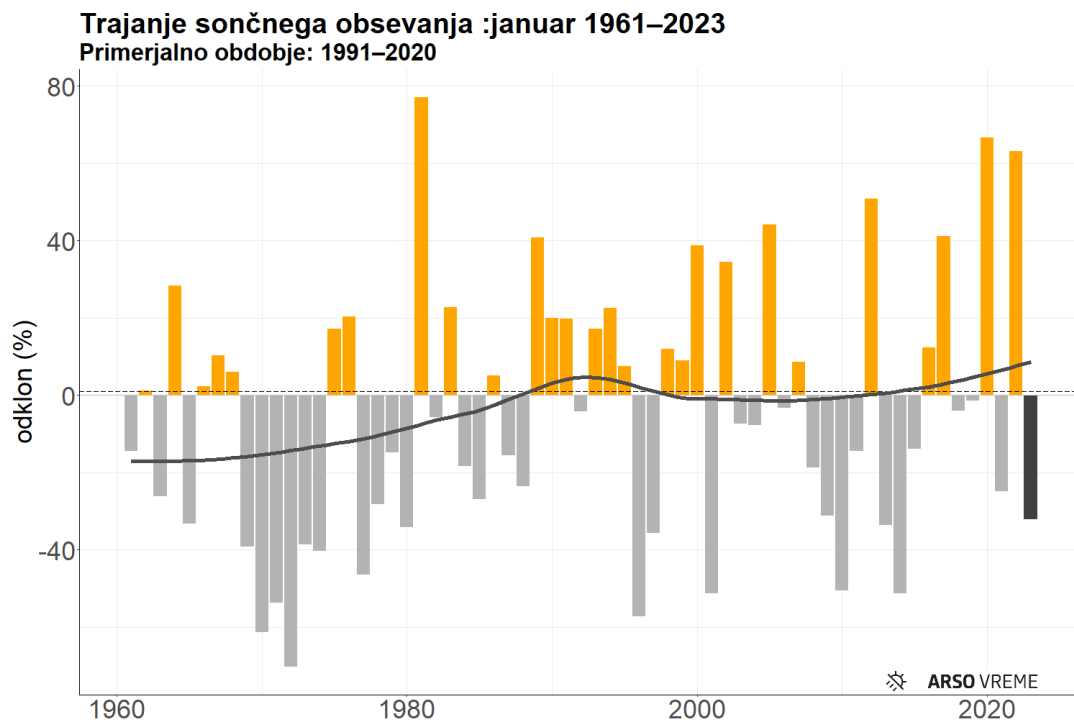
Slika 4. Relativni odklon višine padavin na državni ravni v januarjih 1950–2023 glede na povprečje tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020. Z zeleno so označeni nadpovprečno, z rjavo pa podpovprečno namočeni meseci. Januar 2023 je označen s temnejšo barvo. Povprečje prejšnjega referenčnega obdobja 1981–2010 je označeno s črtkano vodoravnico.

Ob zelo veliki višini padavin smo bili januarja pričakovano večinoma prikrajšani za sončno obsevanje. Kazalnik trajanja sončnega obsevanja glede na primerjalno obdobje 1991–2020 je na državni ravni znašal samo 68 %, kar uvršča letošnji januar na približno 16. mesto najmanj osončenih od leta 1961. V tem obdobju je bil izrazito najmanj sončen januar 1972, s kazalnikom 30 %, sledila sta mu januarja 1970 in 1996 (39 % oziroma 43 %). Na drugi strani so imeli trije najbolj sončni januarji doslej kazalnik trajanja prek 160 % (januar 1981 celo 177 %). Te številke so zaradi majhnega števila meritev precej nezanesljive. Prostorsko gledano so bile razlike v kazalniku za letošnji januar znatne. Na skrajnem severovzhodu in jugovzhodu je bilo število ur sončnega obsevanja blizu dolgoletnemu povprečju, izrazito malo sonca pa je bilo zlasti v osrednjem delu države. Na severovzhodu ter deloma jugu in jugovzhodu Slovenije je bilo trajanje sončnega obsevanja zmerno veliko (med 25. in 75. centilom), drugod večinoma zmerno podpovprečno (9.–25. centil). Od leta 1961 je trend osončenosti januarja pozitiven, a časovno neenakomeren. Do leta 1980 so močno prevladovali »sivi« januarji, od približno leta 1989 pa trajanje sončnega obsevanja niha okoli dolgoletnega povprečja obdobja 1991–2020.

Snežne razmere so bile januarja sprva običajne le v visokogorju, niže pa snežne odeje večinoma ni bilo. Sredi meseca se je ob obilnih padavinah ohladilo in nižine v notranjosti je 16. januarja pobelil sneg. V naslednjih dneh je občasno še snežilo in sneg je obležal do konca meseca, le na severovzhodu je skopnel. Po večini nižin je bila snežna odeja debela manj kot 20 cm, ponekod na jugu in nekoliko više drugod (npr. v Kočevju, Novi vasi na Blokah, Topolu pri Medvodah) pa je zapadlo več kot pol metra snega, kar je za konec januarja nadpovprečno veliko.

Slika 5. Kazalnik trajanja sončnega obsevanja januarja 2023 glede na povprečje tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020. Zemljevid je shematičen, ker je narejen na osnovi majhnega števila podatkov. Posebej ob meji države so napake lahko velike.

Slika 6. Relativni odklon trajanja sončnega obsevanja na državni ravni v januarjih 1950–2023 glede na povprečje tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020. Z oranžno so označeni nadpovprečno, s sivo pa podpovprečno osončeni meseci. Januar 2023 je označen s temnejšo barvo. Povprečje prejšnjega referenčnega obdobja 1981–2010 je označeno s črtkano vodoravnico.

Po mesečni statistiki temperature zraka in višine padavin letošnji januar spominja na januar 2014, od ostalih januarjev pa se bistveno bolj razlikuje. Januar 2014 je bil za 1,1 °C toplejši od letošnjega, a malenkost manj namočen (kazalnik padavin 265 %). Vremenski potek se je med omenjenima mesecema seveda razlikoval, a enako kot letos je bila druga polovica meseca bistveno hladnejša od prve. Zemljevide odklonov za izbrane spremenljivke najdete na povezavi <https://meteo.arso.gov.si/met/sl/climate/current/archive/monthly-charts/>.